

ACC. N:R. 4306

Landskap: Småne Upptecknat av: _____

Härad: Narjager Adress: _____

Socken: Södervidinge Berättat av: _____

BY: Ålarp
Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Uppteckningen rör _____

Se Södervidinge!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Ombytte af ældermann skedde ved Måne-
nadsdage, och ældermannsämberet gick
från ställe till ställe. Det var ett
nummer i byn.

För kyrkan hade ældermannen ingen
ersättning.

Äldre änkor och äldreingar voro ældermann.
För 50-60 år sedan slutade man uppgif-
ten att ha ældermann.

Revisor, rådgivare, löse etc. hade min
sagor om inte hört talas om.

Någon gemensam mark äger byn inte.
Sammankallningen gick till på det sättet,
att någon person försedd med en bärge
om ärendet red omkring och budade.

Norn, byråda, handlingar, verk, knä-
tingar eller samlingar hade? ej till.

4306

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Vid den under medanstående dag
hållna Byggnadsnämndens bestämmande
skrifte Byggnadsnämnden att göra följande
Förändring och Tillägg vid 18 i
den under den 11 December 1811 upp-
rättade Byggnadsordning; det skulle
tidermans Ombudet tilligga nä-
st efter den 24 Marsi, samt för-
se Hemmans Nummer anordna
för tidermansskapet ett tillkom-
ning, dock med den förmärkning,
att om ett Hemmans Nummer
skulle delas i flere mindre delar,
så tillräckligt inför tidermans Byggnads
inrättningar & icke så mer än
hvarje Byggnad är så att om flere än
2 ne hvar skulle finnas på ett Nu-

mer, må desse, till iakttagande af
hvad sagdt är, viss emellertid ijer-
enskrifna.

Söderwidinge den 21 Marsi 1815.

N. Brönnman Peter Sam, Ljungberg

Jöns Nilsson Nils Truedson

Andel (?) Olsson (?) Nils Michelson

Ola Jansson Nils Pedersson

Peter Petersson Peter Jönsson David Pedersson

Anders Petersson Anders Andersson Peter Andersson (?)
Anders Truedson

N
4306

På ordning för Söderströms
och Hågers Bygelag.

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Som allting i denna världsliga
samhället kommer om på Ordning
och spel, och som sedermera af
dessa förhållanden är befullt; utom den
i allmänna dagens och Kungl för
Ordningarna föreskrifva, att allder-
man bör i varje Bygelag finnas,
Såsom kan inte nu vara så riktigt
som för ut, innan enskifvet före-
föll men så betydligt likväl, i ett och
samtant mål, i synnerhet om Koo-
nans Evende, och lika så om Bygens
enskifva angelägenheter utpå hafva
vi underskrifve äroar kommit öf-

verens som Frjände.

1.8.

Äldermans systare går efter omgång,
 efter som Hemmanen hos ligger byg-
 da, och som Äldermanssystare på
 N:o 8. Söderbördlinge är inerrande
 år, på den närmaste året
 på N:o 10 Märlades, och sedan N:o 5.
 6 Söderbördlinge, 1. 2. Allarp 2. 1. 9.
 14 & 15. 11. 13. och 7. som börjas över igen
 på N:o 8. Söderbördlinge; och förjares
 som äfrar alla år, men de äfrar som
 hafva sambruk på ett eller flera Hem-
 man, blir Äldermanssystare hos den i
 ordning som här nämnes är Num-
 meren, ombytet sker den 24de Mars

Ärligen och om då helgedag infaller,
blir det nämligen Söndag dag, då
den som mottager Systemet, bör äfven
emottaga så kallad Pys läsa med
der i förvarad alla till Pysens för-
rande nödiga Handlingar.

2. §.

Och som icke tillräckligt, att Samling kan
ske med Föreande med Horn, eller
andra Tecken, så hafva vi förrens-
kommit, att äldersmannen bör vid
varje samling utgifva skriftliga Order
i hvad samlingen angår, och vilka da-
tor, och Kvartstätt, samt stället utgör.
Då der man bekräftigast förfinnes,
men för det icke ske i Skolans under

lås - Terminerna, som för icke uppbuda
dem, eller de, som dem icke vidkom-
mer eller angår, och för orderna kom-
ma vidrörda omkring på 24 Tim-
mar; de från äldermännens äro ut-
gifna, och hafva videss Fretare som
förelämnande brännmål inträffar;
och anser vi det så viktigt, att man
som obemägligt ej må äga rum, och
förskaffas ifrån det ena Numret
till det andra, som nu Herrmanen
äro belagda vilket för vara upgjort
på orderna. Skulle någon varda
så motvillig och gossprårig, att or-
derna ej mottaga och förskaffa, Eller
dem förhålla att andra af ännu
ej kan få veshaps de som, så Pligte

Man som ordern förväll 16 sk. för
egen räkning och 8 sk. för svarje af
de berättigande äbrarna, då alla
äbrarna äro genom order budade
till bysamling, så för äbrarna, och
dess ombud det förman, säger han
då rest braka, och ej hafver gjort
nagot af sina grammar till ombud,
som gånst för af en sådan wid
dess framtröst till samlingssället
anmärka det, han Plippe 16 sk, för-
mer han för rest något 15 min-
ter för det af allhermannen ut-
satta klubbstället Plippe 8 sk - ob-
sereras, att den klubbarna för vara till
rättelse der samlingen är, der som
ordern rest, varit, medtager den till

samlingsstället der Pliktarna på dem
uppföras, som ärovarne påse, till rättelse
vid nästa ålderdomsmöte, då de af
dem som äro skyldige betalas, äfven-
ledes bör då särskilningen på all-
männa wagnarna är ifråga, af den
då utskrifvande Riksdagen 32 och kom-
mer man försees så Plikt för war
Part 10 och all Bonus Dessa
sistnämnde böter betalas gemensamt, att
bega för de församnelige med anstäl-
las, att ej hinder för resande må
äga wäsa.

3. §.

Byens handlingar och Låda bör wara
hos den tjänstgörande ålderdomsmannen,

som bär ansvar att icke något der
af förkommes, eller fördröjas, och
skall han vid afvärdet från älder-
mannaförsamlingen skriftlig påkän-
ning, hvad han så väl emottagit,
som utöfadt under hans förse-
lid, beviser han något hvarmanne,
uppfullt han allan skada till vi-
desmån, och vi allid de, 2^{ne} åroar,
som är för och näst efter äldermän-
nen, eller såsom för inuvarande år
N° 4, och 10^e åroar, och förpassas
på lika sätt.

4, 5,

Den som är äldermann och ej budar
som nu föreskrifvit är i rättens tid,

eller minst 12 Timmar frunt, så vida
man om ärendet i tide har ves-
skap, eller upptäcker bygelaget till
vissliga samlingar man skall blifva
En Råd beo

5. §.

Nu äro äroarna samlade, den som då
tillskyndar den andre lugg, eller slag,
båre En Råd, ifråfaller någon den
andra med rövstundiga råd, derige-
nom frånges utskrämmen som
båre 16 sk äro 2^{ne} till sådana
frånges vålsande, båre den som
frånges begyrt 32, och den andre 16
sk. att Banco och hage ändå den
lidande makt att båre efter dag.

Ättorna böter vare den dödsfall förefallen,
som förefaller den dödsförfärande
äldermannen, då han redigt sin
döds förestår —

6, §

Engen bör äga rättighet att emottaga
flera hvarjehvils eller inbetygslysen än
han själv kan nära, och möga tillse
sina hvarjehvils, och de som idka
handverk, att ej sådana personer
hafva som inte äro välkända, utan
fäst mera att tillfoga skada, och ej-
verlupa sina grannar, sådana bör ge-
nast eller nödvärnelse, och tillståelse
af äldermannen genast från stället
förvisas, och skall den som emottagit

en sådan Person, Pligga till bylaget En
Rdr 16 och Rdr 1 — äldermannen
är skyldig att in baccera alla by-
ens frödingar af dem, som äro skol-
diga efter Contractet, och i preens-
brennelse, samt ge dem gratis ut-
betala hvad skyldigt är såsom Stam-
bröder m. m., äfven tillse att icke
der och grusväsaren icke uppräpas
af några, som icke äro berättigade

7. §.

lit. Alla dessa föreskrifne böter, skola af byens
äldermann och de 2^{ne} förordnade
sido, eller wisesmän utlagas, och till
byens bästa nyttan användas; och ej
till något brännvinsupande de

4306

som vägrar utgifva frimman anförde
 Plibber, af dem, eller de, äga de fränt
 mände att utaga Post, och till till
 lösen frösäta, döer man ej det
 inom den utatta tiden, så harve
 Byensännes makt att sådant Post
 frösäta, och förordet påtagares
 översätta, utan mässe på den i la-
 gen fröskripa Spjysamning — Hiper
 de vil Posten utagande förordet
 med ranslådiga red, Kugg eller slag,
 så bäre lura, som till i järn berör-
 de 5, 8, omjörms är.

8, 8,

Sedan som fröskripit är skriveliga
 order, eller budskirning till en hvar

omkring gädd, och de äro samlade, så
här intet och, eller vi vara rädda
då det kommer oss på allmänna väl,
Till samfällna byalagens nytta, utan då
här första rörelse rätta efter Komman-
salen, skulle då den rättvisliga bif-
va förordnad, så äge ha att säga
allmänna dagen till efterlynd —
men den, som ej kommer till möte-
stället, sedan han sådana veder erhål-
lit, han vare nöjd, med hvad de
närvarande tillgöra och besluta,
och ha ej måst att der öfver
blandra,

Skillets allt detta, vi med våra
egenhändiga samfundsbeskrifningar under-

4306

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

skrifvet, och skall af oss till framtida
öfvertygning regeligen hållas och full-
göras.

Och vilja vi gemensamt oss
lofliga Håradss-Bästman Ölmjölksrost
anhålla, att denna värt beslut må
hijra ansejakt, till den Kraft, och
verkan sig förman.

Södermordinge på Byggnads-
man den 28de Mars 1845,

Pehr Petersson	Jöns Petersson	Charles Sörensson
N ^o 1 $\frac{1}{3}$ Söderby.	N ^o 1	N ^o 2
Pärman Petersson	Kjellberg Bengtsson	Pär Nyströmsson
N ^o 3.	N ^o 4	N ^o 5

4306

Påvel Jönsson Peter Olsson Anders Jönsson
 N: 6 N: 8 - N: 9 -
 Peter Mårnsson Lars Sjöman Lars Andersson
 N: 10 N: 11 N: 2 Allarp
 Hans Arvid Sön
 N: 1 Allarp

[Stadfäst vid Kungävers försäms ring (sam-
 marking nr 110) år 1845.

18

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

16

Utdrag af Protokollat, hållet vid
allmän samfundstämma med Söder-
breddinge församling den 13. och
julekvar den 20. Mars 1825.

Hälsens hälsad. Beskrifva Prest Ljungström

§ 3:

Då ingen så kallad Maria - ringning
marioner och upmär för närvarande
härstades äger rum, fördrag Pastor
det också och berättliga förhållande,
som en och annan villänst sig, att ef-
ter slutad gräpning till dets i kyr-
kogården, genom begjura sig till
Klockropet och ringa öfver gref-
ven, som det heter, hvaraf följ-
der att redan varit berättliga,
och än vidare kunna begjura det,

i anseende till den öfverenskomning
och förskräckelse för eldsvåda,
kanake i oss eget hus, som så af
uppsätttes, då sådana olycka endast
på detta sätt allmäteligen till-
bräta gifves, och i främsta mått
bestämde representantens samtycke:
Redan för en Wile af Tre 1:31
Red: Banker, hvilket af ålder sex-
Månen hos den, som förskräcker
bestyrde, och händelser med dylika
Ringning öfver gränsen bekrädes
genast utages och eni Bys-åda
förvaras, för att efter öfverläggning
i något större följande representanta,
till något godt bruk och nyttigt
ändamål användas.

4306

Och på det inges mönighet
 hvarom framdeles måtte kunna före-
 kännas, anser man nödigt, att denna
 vedrörelsestämman skulle 3^{ne}
 sön - eller helge - dagar från Pre-
 dikstolen uppläsas, samt derefter
 till rådgörande öfverlämnas, för
 att å 3^{ne} på nämnda följande
 Byg - stämme änge ljudet = man-
 gräs, samt derefter till försam-
 lingsvärdet i Byg - dåda förvaras.

Im Falsen
 M. Brönnar

P. L.

Uppläst från Predikstolen Maria Brändes Dag,
 Palen - Söndag och 2de dag Pisk insygar
 M. Brönnar

21
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

19

Min meddelare (Handbrevskaren och
Brevkorräddaren Nils Perssonen, 75 år
gammal, och som bott i byn i öfver
50 år samt hans 75-åriga hustru
fröjd i byn) meddelade, att älter-
mannabudet skedde vid Kärvedastad
och samtliga gäde omkring efter sam-
ma regler, som orderna skulle gå.
Äldermannen hade aldrig öfverhug
får sitt uppdrag. Tre åldringar och
en yngre kvinna besöda äldermannämnen.
Äldermannen har man ännu kvar i by-
alaget. Om vägnare, bärare eller
båre hade min meddelare sig inte
bekant.

Sammanställningen sker nu med order.
Vid äldermannabudet sammantrades man

När den öppnades vid 2-3 tiden på ef-
termiddagen. Vid ankomsten fick man
en bröd, och sedan råttenshagarna
gjordes upp, användes måltid — pep-
parrotter, färsk rappa och korv-
stekt. Många supar sig man under
tiden. Sedan drack man rumrddy,
rökte tobak och högljudda långpipor
och spelade kort, mest korv och ryg-
va. Vid klockan på natten gick
hela manslaget till den nye öl-
dermannen medhvarande bys båda
och under kassan i bys korv.

4306

af Handlingsparne i Lunds, särskildt af-
dermansrättsparerna, framgår att
äktenskapet skeddé:

År 1848 den 25 mars År 1846 den 25 mars

" 1849	"	"	"
" 1854	"	4	november
" 1856	"	6	"
" 1857	"	4	"
" 1861	"	6	"
" 1868	"	10	"
" 1869	"	11	"
" 1870	"	5	"
" 1871	"	7	"
" 1882	"	4	"
" 1883	"	5	"
" 1884	"	15	"
" 1885	"	7	"

fr 1894 den 27 november

" 1895 " 13 "

Numera byes äldermanns mötesordels
några gång under slutet af novem-
ber, då arbetsskiftet upplöses.

I bys lilla församls kyrkans äld-
riga handlingar från 1800-talet. Väm-
nas nämna att de i aftryckt läm-
nade kyrkböckerna m. m. äldermanns-
rättskrifter, af Klubbens mötes-
betydning från 1811, handlingar angä-
ende kyrkans, mötesordningsordning
från Högskolans kyrka sammanställt af K. B.
den 22 nov. 1861 samt kyrkböcker
påtryckt år 1905. Enligt denna
sistnämnda angående arbetsskiftet för
allmänningsskiftet 1933 Nr. 86. Kre-

4306

26

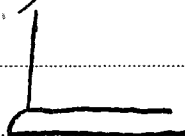
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV8
24

delvidan uppläget utdelning af "da-
gens Baser" till älderna i Södervid-
dinge nr 1-12, 14-16 samt till äld-
erna i Ularp nr 1-2. Projektet
är underbrett vid äldreoms-
bytet den 25 november 1933 men
rättskraftsåret löper från den 1 jan-
uari till den 31 december.

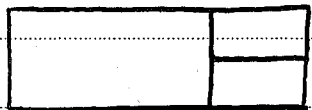
4306

Med åldersnamnen präjer bryt båda,
en inbryt båda af fur, brunnslad
och försedd med fjärrer och stor
lås med stor nyckel. Botten är fäst
med järnspik, bottenen vidhålls:

Bottenbryt:

Skåpan är delad i tre fack:

Längd 63.5 cm; bredd 34.5 cm; höjd 25 cm.
Kroon nyckelsåset är målad.

(BBS)

P.P.S. (= Peter Persson)

d: 2(5?) /10 1865

27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

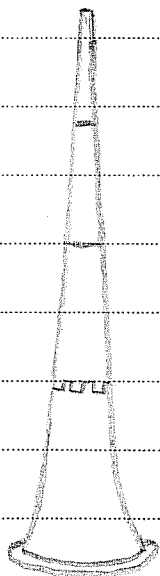
~~2~~
25

ann.
B. D. P.

4306

Med ålderdommen fräjer utross bry-
läda bry. Botten en rad bar af bry-
par med nägt utvärdad ljudmyn-
ning där hanteln är smid. Munn-
stycke saknas. Svoren är sammans-
att af fyra vridningar.

Längd 67.5 cm; diameter vid mun-
stycket 1.5 cm och vid ljudmynning-
en 13.5 cm.

Skriv endast på denna sida!

28
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

X

26

4306

Enligt en lista i länets landmäteri-
 kontor från år 1773 finns i byn ett
 hus (g) - "Ryttarens, Jäherdrens och
 Wängewallarens hus."

29

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

87

4306

Om kyrkans organisation som ingen tärn-
na upplysningar.

30
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4306

Min meddelare som ständigt vistas
i byn i hela sitt lif påstår icke till
något som byråkrater och byråorganisationer

31
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min sagermanne hände icke till mig
ett en bekräftelse. Han kunde
minnas att byn hade en gemensam
bursdag och hans fader hade be-
rättat att det fanns ett för ärvor-
na i byn gemensamt gravfält.

Byn består endast af tre gårdar,
och brönderna hvar sin till år 1902
varit arrendestäder under Lättång.
Sistnämnda är prästens gårdarna.
Dessförinnan betalades i arrende fyra
skroar per åkerland och dessutom
skulle från hvarje gård lämnas till
bursdagsgården 28 penningsskroars-
rent, 12 mansdagoversen och 8 hö-
dagoversen.

4306

I byn som består af endast tre går-
dar och till i början af 1900-talet ägdes
af slättling från ingen lämnade mäs-
sigt som blev upplösnings som det
gamla byalaget.

33

4306

Örnö by arm besitt af nio gårdar
här till Örnö bygd.

Vår meddelare hade varit på plats om
att det fanns i världen samma ättens
i denna by.

Byn har varit en gemensam grus-
väg.